

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 28 listopada 2022 r.

ZPS.I.431.23.2022.DG

**Pani
Magdalena Gil- Nowak
Dyrektor Centrum Obsługi
Administracyjnej Placówek Opiekuńczo-
Wychowawczych w Opolu
ul. Powstańców Śląskich 14
45-086 Opole**

Wystąpienie pokontrolne

I. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej

„Dom Dziecka na Pasiece” w Opolu
ul. Powstańców Śląskich 14
45-086 Opole

II. Imię, nazwisko i stanowisko służbowe inspektorów

- **Daria Grabowska** – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierująca zespołem inspektorów,
- **Joanna Antosz** – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

III. Termin kontroli

4, 7, 10 i 14 listopada 2022 r.

IV. Zakres kontroli

- ocena standardu opieki i wychowania w placówce,
- ocena standardu usług w placówce w zakresie zaspokajania potrzeb bytowych wychowanków,
- przestrzeganie praw dziecka,
- kwalifikacje osób zatrudnionych w placówce stosownie do art. 98 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

V. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

W wyniku kontroli **pozytywnie** ocenia się działalność „Domu Dziecka Na Pasiece” w Opolu w kontrolowanym zakresie, pomimo stwierdzenia uchybienia. Powyższa ocena wynika z ustaleń kontroli opisanych w części VI wystąpienia oraz stwierdzonego uchybienia opisanego w części VI pkt 1.2 wystąpienia.

VI. Ustalenia kontroli

„Dom Dziecka na Pasiece” z 14 miejscami socjalizacyjnymi prowadzony jest na podstawie decyzji Wojewody Opolskiego nr 5/2010 z dnia 12 października 2010 r., zmienionej decyzjami nr 12/2017 z dnia 22 września 2017 r., nr 28/9423.28/2019 z dnia 11 lipca 2019 r. zezwalającej Prezydentowi Miasta Opola na prowadzenie placówki na czas nieokreślony.

Dom funkcjonuje na podstawie Statutu stanowiącego załącznik do Uchwały nr XLVI/912/17 Rady Miasta Opola z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie reorganizacji Domu Dziecka w Opolu i nadania statutu Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Dom Dziecka na Pasiece” w Opolu (zał. 1).

Szczegółowe zadania, organizację oraz zakres sprawowanej opieki określa Regulamin Organizacyjny Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Dom Dziecka na Pasiece w Opolu, stanowiący załącznik nr 6 do zarządzenia nr OR-I.0050.703.2019 Prezydenta Miasta Opola z dnia 12 listopada 2019 r. (zał. 2).

Z regulaminu wynika, że „Dom Dziecka Na Pasiece” (zwany w dalszej części wystąpienia Domem lub Placówką) posiada 14 miejsc socjalizacyjnych.

Obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną Placówki zapewnia Centrum Obsługi Administracyjnej Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Opolu (zwane w dalszej części wystąpienia Centrum).

Dyrektor Centrum kieruje Domem i reprezentuje go na zewnątrz oraz jest pracodawcą dla zatrudnionych pracowników. Dyrektor kieruje pracą Domu przy pomocy wyznaczonego wychowawcy.

W dniu kontroli w Placówce przebywało 13 wychowanków, spośród których 1 przebywał w Specjalnym Ośrodkach Szkolno-Wychowawczym.

W okresie objętym kontrolą placówkę opuściło 11 wychowanków, w tym:

- 3 zostało przysposobionych,
- 8 zostało umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

W badanym okresie w Placówce umieszczono 11 dzieci, które trafiły do niego z rodziny naturalnej.

Ustalono, że na pierwszy dzień kontroli w placówce przebywało 7 dzieci poniżej 10 roku życia co jest niezgodne z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.). Tylko w przypadku 1 dziecka zachodziła zasadność umieszczenia dziecka w placówce poniżej 10 r. ż. w związku z art. 95 ust. 2 ustawy, tj. umieszczeniem razem ze starszym rodzeństwem. W przypadku powyższych dzieci sąd rejonowy wydał postanowienia o umieszczeniu w pieczy zastępczej wskazując rodzaj instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Ustalono, że w okresowych ocenach sytuacji dziecka przesyłanych do sądu, Placówka wskazywała na zasadność umieszczenia małoletnich w rodzinnej pieczy zastępczej.

Korespondencja Placówki z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w mieście Opolu również wskazywała na zgłaszanie przez placówkę konieczności poszukiwania rodzinnej pieczy zastępczej dla małoletnich. W odpowiedzi organizator informował, że podejmuje starania w celu znalezienia rodzin zastępczych dla małoletnich.

1. Ocena standardu opieki i wychowania w placówce, w tym w zakresie prowadzenia dokumentacji:

- 1.1. osobowej wychowanków**
- 1.2. indywidualnej wychowanków**
- 1.3. prowadzonej przez specjalistów**

W celu dokonania oceny standardu opieki i wychowania w placówce kontroli poddano dokumentację osobową i indywidualną 5 wychowanków (wybranych losowo), dokumentację prowadzoną wszystkich wychowanków przez pedagoga oraz psychologa. Ponadto przeprowadzono analizę protokołów zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji wszystkich dzieci.

Ad. 1.1.

Dokumentacja osobowa wychowanków zawierała:

- postanowienia sądu o umieszczeniu dziecka w placówce,
- postanowienia sądu o umieszczeniu wychowanków w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych,
- skierowania dziecka do placówki,

- akty urodzenia dziecka,
- dokumentację medyczną dziecka, w tym m.in. wypisy z leczenia szpitalnego, skierowania do poradni specjalistycznych,
- opinie i orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznych,
- dokumentację szkolną dziecka,
- dokumentację dotyczącą urlopowania dziecka do domów rodzinnych,
- korespondencję z sądem, ośrodkami pomocy społecznej, ośrodkiem adopcyjnym,
- wywiady pracownika socjalnego przeprowadzane z rodziną biologiczną małoletniego.

Ustalono, że spośród wszystkich wychowanków 4 dzieci miało uregulowaną sytuację prawną i zostało zgłoszonych do adopcji, w tym w przypadku 1 dziecka odstąpiono od kwalifikacji dziecka do adopcji z uwagi na opinię dziecka (notatka służbowa sporządzona w obecności psychologa i pedagoga), a w przypadku 1 dziecka decyzją ośrodka adopcyjnego odstąpiono od procedury adopcji z uwagi na stanowisko dziecka, które nie wyraziło chęci adopcję oraz złożyło oświadczenie o braku zgody na adopcję zgodnie z art. 118 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U z 2020 r. poz. 1359). Rodzice pozostałych wychowanków mają ograniczone prawa rodzicielskie.

W okresie podlegającym kontroli Dyrektor Centrum złożył wnioski do sądu wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń opiekuńczych celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających powrót dziecka do rodziny wobec 4 dzieci co jest zgodne z art. 100 ust. 4a ustawy.

W placówce prowadzona jest ewidencja dzieci, która zawiera informacje wyszczególnione w § 17 ust. 5 rozporządzenia.

W ewidencji dziennej odnotowywana jest frekwencja dziecka ze wskazaniem powodu nieobecności wychowanka w placówce.

Ad. 1.2.

Dla każdego wychowanka, stosownie do zapisów § 14 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292 poz. 1720), niezwłocznie po przyjęciu do placówki, sporządzano diagnozę psychofizyczną dziecka, która uwzględniała analizę:

- mocnych stron dziecka i jego potrzeb w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym i społecznym,

- przyczyn kryzysu w rodzinie oraz jego wpływu na rozwój dziecka,
- relacji dziecka z najbliższym otoczeniem oraz osobami ważnymi dla dziecka,
- rozwoju dziecka.

Diagnoza zawierała odpowiednio do wieku, rozwoju i doświadczeń dziecka, wskazania dotyczące dalszej pracy pedagogicznej, programu terapeutycznego, pracy z rodziną dziecka, pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, przygotowania dziecka do usamodzielnienia. Diagnozy sporządzane były przez psychologa lub pedagoga zatrudnionych w Centrum.

Wychowawca kierujący procesem wychowawczym sporządzał plan pomocy dziecku. Zgodnie z § 15 ust. 1 i 4 pkt 1 rozporządzenia plan pomocy dziecku powinien zostać opracowany niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy, o której mowa w § 14 rozporządzenia, na podstawie niniejszej diagnozy.

Z analizy prowadzonej dokumentacji wynika jednak, że w okresie objętym kontrolą **w 1 przypadku plan pomocy dziecku został sporządzony przed terminem dokonania diagnozy psychofizycznej, a w 1 przypadku nie jest możliwe określenie kolejności sporządzanych dokumentów z uwagi na odnotowanie jedynie miesiąca w jakim sporządzono plan pomocy dziecku, który jest również miesiącem w której dokonano diagnozy psychofizycznej dziecka.**

W obu jednak przypadkach w planie pomocy dziecku zostały uwzględnione zapisy i wskazania znajdujące się w diagnozie co wskazuje na spójne określenie celów i działań względem dziecka.

Stosownie do zapisów § 15 rozporządzenia wychowawca, kierujący procesem wychowawczym, opracowując plan pomocy dziecku, określał jego cele i działania krótkoterminowe i długoterminowe, dostosowane do wieku i możliwości psychofizycznych dziecka. Plany uwzględniały powrót dziecka do rodziny, umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub przygotowanie dziecka do usamodzielnienia, zakładały wzmocnienie więzi z rodziną, kształtowanie prawidłowych nawyków, zapewnienie podstawowych potrzeb.

Plany pomocy były modyfikowane w zależności od zmieniającej się sytuacji dziecka lub jego rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, zgodnie z § 15 ust. 5 rozporządzenia.

Zgodnie z § 17 pkt 2 rozporządzenia, w placówce prowadzone są karty pobytu dziecka. Karty są uzupełniane raz w miesiącu i zawierają informacje na temat funkcjonowania dziecka w sferach:

- relacji dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi,
- funkcjonowania społecznego dziecka w placówce i poza nią, z uwzględnieniem samowolnego opuszczania placówki,
- współpracy placówki z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka, rodziny, w tym z asystentem rodziny,
- przebiegu kontaktów ze szkołą do której dziecko uczęszcza oraz jego nauki szkolnej,
- rozwoju dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem stanu emocjonalnego wychowanka i samodzielności,
- stanu zdrowia dziecka w tym zdrowia psychicznego, pobieranych leków, wizytach w szpitalach, w tym psychiatrycznych,
- szczególnych potrzeb dziecka i znaczących wydarzeniach w jego życiu.

Stosownie do art. 135 ustawy, w placówce działa zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Okresowe oceny odbywają się nie rzadziej niż co pół roku i dokonywane są w celu:

- ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- monitorowania procedur adopcyjnych u dzieci z uregulowaną sytuacją prawną,
- oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

Po dokonaniu oceny, zespół formułował na piśmie wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce, który był przesłany do sądu rodzinnego zgodnie z art. 138 ust. 2 ustawy.

Analiza protokołów zespołu wskazuje, że w posiedzeniach uczestniczyli: dyrektor Centrum, wychowawcy i specjaliści, a także rodzice, przedstawiciele instytucji działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie, stosownie do zapisów art. 137 ust. 1 ustawy.

W przypadku dziecka poniżej 3 lat zespół dokonywał oceny nie rzadziej niż co trzy miesiące co jest zgodne z art. 138 ust 1 ustawy.

Ad. 1.3.

Stosownie do § 17 pkt 3 i 4 rozporządzenia dokumentacja prowadzona przez specjalistów zawiera arkusze obserwacji pedagogicznych i psychologicznych prowadzone dla każdego dziecka przebywającego w placówce oraz karty udziału w zajęciach prowadzonych przez pedagoga oraz psychologa, dla wychowanków mających wskazania do uczestniczenia w tego rodzaju zajęć.

Zarówno pedagog jak i psycholog dokonywał opisu przebiegu zajęć oraz określał jego rodzaj, a także datę przeprowadzenia zajęć.

Z analizy prowadzonej dokumentacji wynika, że pedagog prowadził zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne dla dzieci w placówce w częstotliwości od 1 do 6 razy w miesiącu (w zależności od obecności specjalistów, okresów świątecznych, wakacji, ferii) dla 7 dzieci. Z kart udziału w zajęciach specjalistycznych wynika, że wychowankowie brali udział również w terapii zajęciowej (zajęcia kulinarne, plastyczne), zajęciach relaksacyjnych i rekreacyjno-ruchowych prowadzonej przez pedagoga.

Psycholog prowadził terapie indywidualne dla 6 dzieci od 2 do 4 razy w miesiącu.

Dokumentacja sporządzana przez pracownika socjalnego wskazuje na przeprowadzanie wywiadu z rodzicami małoletniego po umieszczeniu dziecka w placówce. Kwestionariusz wywiadu pracownika socjalnego zawierał m. in. takie informacje jak: dane osobowe rodzica i dziecka, opis sytuacji rodzinnej, mieszkaniowej, zawodowej, materialnej, zdrowotnej, a także opis działań podejmowanych przez rodzica względem dziecka, potrzeby i oczekiwania rodzica, wnioski pracownika dotyczące gwarancji zapewnienia przez rodzica właściwej opieki nad dzieckiem.

Kolejne wywiady zwane „wywiadami kontrolnymi” sporządzane są średnio co 13 dni do 5 miesięcy i zawierają takie informacje jak utrzymywanie kontaktu rodzica z dzieckiem przebywającym w placówce, ewentualne zmiany sytuacji socjalno-bytowej rodziców dziecka, podejmowane działania względem umożliwienia powrotu dziecka do domu rodzinnego, kontakt dziecka z innymi członkami rodziny. Zapisy w wywiadach wskazują również na udzielanie przez pracownika socjalnego wsparcia rodzinie, podejmowanie przez niego rozmów dotyczących relacji międzyludzkich, zacieśniania więzi i budowania relacji z dzieckiem, omawianie sposobów spędzania

czasu z dzieckiem. Pracownik socjalny przeprowadzał również wywiady w miejscu zamieszkania rodziny przed urlopowaniem dziecka w rodzinie biologicznej.

2. Ocena standardu usług w placówce.

- 2.1. Zapewnienie dzieciom pokoi mieszkalnych, nie większych niż 5-osobowych, właściwie oświetlonych i wyposażonych, łazienek z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych, miejsca do nauki oraz wspólnej przestrzeni mieszkalnej, stanowiącej miejsce spotkań i wypoczynku.**
- 2.2. Ocena zaspokajania potrzeb bytowych wychowanków, w tym zapewnienia wychowankom:**
 - 2.2.1. Wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych i stanu zdrowia, dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych i napojów oraz miejsca do przygotowywania posiłków i obróbki żywności.**
 - 2.2.2. Dostępu do opieki zdrowotnej, zaopatrzenia w produkty lecznicze, wyroby medyczne oraz środki specjalnego przeznaczenia żywieniowego, dostępu do zajęć terapeutycznych.**
 - 2.2.3. Wyposażenia w odzież, obuwie, bieliznę, środki higieny oraz przedmioty osobistego użytku.**
 - 2.2.4. Dostępu do nauki, pomocy w nauce, szczególnie przy odrabianiu zadań domowych, w tym poprzez udział w zajęciach wyrównawczych i kompensacyjnych; opłaty za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się szkoła, pokrycia kosztów dojazdów do szkoły.**
 - 2.2.5. Wyposażenia w kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dzieci do 5 roku życia, w wysokości nie niższej niż 1% i nie wyższej niż 8 % kwoty określonej w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. kwoty 1131 zł (od dnia 1.06.2021 r.).**
- 2.3. Zapewnienie dzieciom właściwej opieki odpowiadającej ich potrzebom oraz rodzajowi prowadzonych zajęć.**
- 2.4. Zapewnienie opieki i bezpieczeństwa wychowankom w godzinach nocnych.**

Ad. 2.1.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza „Dom Dziecka na Pasiece” w Opolu mieści się na 2 piętrze budynku, w którym piętro niżej, znajduje się Centrum Obsługi Administracyjnej Placówek Opiekuńczo- Wychowawczych w Opolu.

W placówce znajduje się 7 pokoi w tym: 3 pokoje jednoosobowe, 1 pokój trzyosobowy, 2 pokoje dwuosobowe, oraz 1 pokój czteroosobowy.

Pomieszczenia te są właściwie oświetlone, wyposażone w niezbędne meble zapewniające przechowywanie rzeczy osobistych: łóżka, szafki nocne, szafy oraz biurka, co jest zgodne z § 18 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia. Pokoje wyposażone są w zabawki, maskotki, książki oraz sprzęty elektroniczne.

Do dyspozycji dzieci są 2 łazienki (osobna dla dziewcząt i chłopców), które zgodnie z § 18 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia, umożliwiają korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny. Każda łazienka wyposażona jest w kabinę prysznicową, toaletę, 2 umywalki. W Placówce znajduje się miejsce do prania (pralka i suszarka) i suszenia rzeczy osobistych.

Stosownie do zapisów § 18 ust. 3 pkt 3, 5 rozporządzenia w lokalu znajdują się pomieszczenia do wypoczynku oraz nauki, stanowiące wspólną przestrzeń mieszkalną, będące miejscem spotkań, wypoczynku oraz nauki. Znajdują się w niej meble wypoczynkowe, stół z krzesłami, telewizor oraz szafki z książkami, grami planszowymi, zabawkami. Dzieci mogą uczyć się też w swoich pokojach przy biurkach. Do dyspozycji dzieci jest również pomieszczenie do wspólnej zabawy położone na 1 piętrze budynku wyposażone w gry planszowe, książki, suchy basen z kulkami.

Ponadto w Domu znajduje się, zgodnie z § 18 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia kuchnia z miejscem do przygotowywania posiłków, zapewniające odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności.

Do całodobowej dyspozycji dzieci jest aneks kuchenny, wyposażony w niezbędne sprzęty AGD, naczynia kuchenne, garnki i sztucce, szafki kuchenne, stół z krzesłami.

Ponadto dzieci mają możliwość spędzania czasu wolnego na świeżym powietrzu gdzie przy budynku w którym mieści się placówka znajduje się boisko, plac zabaw wyposażony w drewniany domek, karuzelę, huśtawki.

Ad.2.2.1.

W placówce przygotowywane są przez kucharkę posiłki dla wychowanków. Z analizy jadłospisów jak i z rozmów kierowanych z wychowankami wynika, że

każdego dnia dzieci otrzymują 5 posiłków (I i II śniadanie, dwudaniowy obiad, podwieczorek i kolację). Posiłki są urozmaicone, smaczne i w ilościach adekwatnych do potrzeb wychowanków. Posiłki zawierają pieczywo różnego rodzaju podawane każdego dnia, nabiał, warzywa, wędliny, ryby, pasty, itd. W przerwie między posiłkami, wychowankowie mogą przygotować sobie jedzenie z produktów dostępnych w lodówce w kuchni, mają stały dostęp do dystrybutora z wodą.

Ad.2.2.2.

W placówce nie przebywa żaden wychowanek wymagający stosowania środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego. W przypadku 1 wychowanka ze względu na otyłość, kucharka modyfikuje dania, żeby zawierały jak najmniej składników kalorycznych zastępując je innymi składnikami.

W rozmowach kierowanych dzieci poinformowały kontrolujących, że leki są przechowywane poza ich zasięgiem i wydawane przez wychowawców. W Placówce prowadzony jest „zeszyt badań i zaleceń lekarskich”, w którym odnotowywane są wszystkie leki podawane dzieciom, a także zalecenia lekarskie oraz pobyty w szpitalach.

Dzieci potwierdziły, że są pod kontrolą lekarza pierwszego kontaktu i stomatologa oraz mają zapewniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, stosownie do zapisów § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia.

Wychowankowie mają zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych prowadzonych w szkołach, przedszkolach, w Placówce, w poradni psychologiczno-pedagogicznej, prywatnych gabinetach terapeutycznych, Polskim Związku Głuchych (terapia logopedyczna). Wychowankowie, zgodnie z potrzebami i zaleceniami uczestniczą w terapii integracji sensorycznej, terapii logopedycznej, rehabilitacji, korzystają z pomocy: seksuologa, neurologa, psychiatry.

Ad.2.2.3.

Z analizy kart odzieżowych prowadzonych dla każdego dziecka, a także z rozmów kierowanych wynika, że placówka zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 6a rozporządzenia, zapewnia wszystkim wychowankom odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb. Z rozmów z dziećmi wynika, że są zaopatrywane w odzież na bieżąco, w zależności od potrzeby i pory roku. Dla każdego dziecka zakładana jest „karta odzieżowa” w której odnotowywane są elementy garderoby zakupione dziecku.

Dzieci mają zapewnione wszystkie produkty niezbędne do higieny osobistej zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia.

Ad.2.2.4.

Stosownie do zapisów § 18 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia, wszystkie dzieci są zaopatrzone w podręczniki, pomoce i przybory szkolne.

W czasie pandemii oraz konieczności uczestniczenia w nauce zdalnej dzieci miały dostęp do komputerów otrzymanych z Urzędu Miasta Opola oraz miały zagwarantowaną pomoc wychowawców podczas lekcji zdalnych.

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 13 rozporządzenia placówka pokrywa koszty pobytu wychowanków w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz specjalistycznym ośrodku szkolno-wychowawczym.

Placówka pokrywa koszty dojazdu wychowanków do i ze szkół stosownie do zapisu § 18 ust. 1 pkt 14 rozporządzenia.

Ad.2.2.5.

Na podstawie analizy kontrolowanej dokumentacji oraz po przeprowadzonych rozmowach kierowanych z wychowankami ustalono, że wszystkie dzieci od 5 roku życia otrzymują co miesiąc kwotę do własnego dysponowania w różnych wysokościach. W badanym okresie kieszonkowe było wypłacane zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia w wysokości nie niższej niż 1% i nie wyższej niż 8% kwoty odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy. Kwota kieszonkowego jest przekazywana wychowankom co miesiąc, w terminie do 5 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni.

W Placówce wychowawca sporządza listę kieszonkowego w porozumieniu z przedstawicielem dzieci. Lista jest zatwierdzana przez kierownika placówki oraz kierownika działu specjalistów.

Z rozmów z wychowankami wynika, że sami decydują na co chcą wydać kieszonkowe, mają możliwość samodzielnego dysponowania pieniędzmi.

Wychowankowie mają możliwość otrzymać zwiększoną kwotę kieszonkowego w przypadku:

- przestrzegania regulaminu placówki,
- starannego wypełniania dyżurów,
- bardzo dobrych wyników w nauce i wzorowe zachowanie,
- godnego reprezentowania placówki na zewnątrz.

Kwota kieszonkowego może zostać również obniżona do kwoty minimalnej w przypadku:

- zamierzonej dewastacji mienia placówki,
- celowego narażania placówki na straty finansowe,
- udowodnionej kradzieży sprzętów będących własnością placówki bądź własnością innych wychowanków,
- wydatkowania kieszonkowego na zakup papierosów, alkoholu i środków odurzających,
- naganego zachowania,
- oddalenia się bez zgody wychowawcy bądź ucieczki z placówki.

Ad.2.3.

Na podstawie rozmów z dziećmi i dyrektorem Domu stwierdzono, że liczba dzieci pozostających pod opieką 1 osoby pracującej z dziećmi w Placówce, stosownie do zapisów § 10 ust. 1 rozporządzenia odpowiada potrzebom dzieci i rodzajowi prowadzonych zajęć.

Ad.2.4.

Zgodnie z zapisem § 11 ust. 1 i 2 rozporządzenia, opiekę nocną w placówce ustala się na poziomie gwarantującym bezpieczeństwo każdego dziecka. W nocy opiekę sprawuje 1 osoba pracująca z dziećmi. W rozmowach kierowanych wychowankowie potwierdzili, że wychowawca w trakcie godzin nocnych dokonuje obchodów pokoi dzieci, co jest zgodne z § 12 ust. 2 rozporządzenia, a także zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia opieka ta sprawowana jest w sposób zapewniający bieżący i stały nadzór.

Stosownie do § 16 ust. 1 rozporządzenia, wychowawca kieruje procesem wychowawczym nie więcej niż 5 dzieci.

3. Ocena przestrzegania praw dziecka w placówce, w tym prawa do:

- 3.1. Nauki**
- 3.2. Informacji**
- 3.3. Swobody wypowiedzi**
- 3.4. Ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem**
- 3.5. Prywatności**
- 3.6. Wolności religijnej**
- 3.7. Czasu wolnego i wypoczynku**
- 3.8. Zrzeszania się w samorząd**
- 3.9. Zabezpieczenia podstawowego standardu życia.**

Prawa dziecka badano na podstawie rozmów kierowanych z 11 dziećmi oraz anonimowych ankiet przeprowadzonych z 7 wychowankami w wieku od 8 do 18 lat.

Ad. 3.1.

Z rozmów z dziećmi wynika, że otrzymują pomoc i wsparcie w nauce ze strony wychowawców w placówce i nauczycieli w szkole. Dzieci mogą uczyć się wspólnie w świetlicy lub indywidualnie w pokojach. Wychowankowie umieszczeni w ośrodkach wychowawczych i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych realizują naukę na ich terenie.

Ad. 3.2.

Z ankiet i rozmów z wychowankami wynika, że wszyscy znają swoje prawa i obowiązki. Potrafili wskazać za jakie zachowania mogą zostać ukarani, a za jakie nagrodzeni. Wymieniane przez wychowanków rodzaje kar stosowanych w placówce pokrywały się z katalogiem kar wymienionych w regulaminie praw i obowiązków.

Każdy z wychowanków uważa obowiązujący system kar i nagród za sprawiedliwy. Ankietowani znają swoją sytuację prawną. Z rozmów z dziećmi wynika, że o swojej sytuacji rodzinnej są informowane przez wychowawców, pedagoga, opiekunów prawnych albo samych rodziców. Dzieci znają też rodzaj dokumentacji prowadzonej w placówce.

Ad. 3.3.

Z ankiet wynika, że 6 z 7 dzieci potwierdziło, że mogą mieć „własne zdanie”, a wychowawcy słuchają ich opinii na różne tematy. W rozmowach wszystkie dzieci potwierdziły, że ich zdanie jest brane pod uwagę w sytuacjach gdy ich opinia różni się od zdania wychowawcy i mogą swobodnie o tym powiedzieć w ich obecności.

Ad.3.4.

Na pytanie w ankiecie „czy zdarzyło się, że poczułeś się poniżony, upokorzony”, wszyscy, poza 1 wychowankiem odpowiedzieli przecząco. Podczas rozmów z dziećmi 1 z wychowanków przyznał, że poczuł się poniżony/upokorzony, gdy został niesprawiedliwie potraktowany i oszukany przez wychowawcę. Według wychowanka sytuacja ta miała miejsce dawno (przed 2019 r.) i od tamtej pory podobna sytuacja nie miała miejsca, a wychowawca którego sytuacja dotyczyła już nie pracuje w Placówce. Wychowankowie twierdzą, że nie byli świadkami poniżających zachowań względem innych dzieci.

W rozmowach wychowankowie twierdzą, że w przypadku problemów mogą zawsze liczyć na pomoc i wsparcie wychowawców, kierownika placówki, pedagoga i rodzinę.

Podczas rozmów dzieci twierdziły, że traktowane są z szacunkiem, bierze się pod uwagę ich opinie i poglądy. Podkreślały, że między nimi, a personelem Placówki istnieją pozytywne, bezpieczne relacje oparte na szacunku.

Wychowankowie w rozmowach podkreślają, że kadra stara się wszystkich traktować jednakowo, a ewentualne różnice w sposobie traktowania zależą od wieku dziecka i jego zachowania. Osobom młodszym mniej wolno, również wychowankowie łamiący zasady otrzymują kary regulaminowe.

Ad. 3.5.

Z rozmów kierowanych wynika, że szanowana jest tajemnica korespondencji.

Wszystkie dzieci podkreślały, że poufne rozmowy są prowadzone z zachowaniem dyskrecji. W placówce szanuje się prywatność wychowanków. Mają oni prawo posiadać własne, osobiste przedmioty, które są nienaruszalne przez innych. Dzieci mają prawo do zapraszania do placówki kolegów oraz członków rodziny, a także do ich odwiedzania. Wychowankowie mogą również swobodnie dysponować swoim kieszonkowym.

Ad. 3.6.

Dzieciom w Placówce zapewnia się możliwość uczestnictwa w mszach w kościele. W trakcie rozmów podkreślili, że szanowane jest ich prawo do wychowywania w wierze zgodnie z wolą ich samych i ich rodziców. W placówce obchodzi się święta, dzieci są przygotowywane także chrztu, komunii czy bierzmowania.

Ad. 3.7.

Z rozmów z dziećmi wynika, że mogą swobodnie dysponować swoim czasem wolnym. Starsi mają możliwość samodzielnego wychodzenia poza teren Placówki, po wcześniejszym wypisaniu się. W rozmowach kierowanych dzieci podkreślały, że mogą rozwijać swoje zainteresowania. Wychowankowie mają możliwość uczestnictwa w zajęciach dodatkowych, uczestniczą np. w zajęciach organizowanych przez Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu, szkoły językowe, placówki wsparcia dziennego funkcjonujące na terenie Miasta Opola.

Uczestniczą też w wyjazdach i wycieczkach organizowanych zarówno przez placówkę jak i szkoły. W placówce obchodzone są również urodziny. Dzieci mogą zaprosić na te uroczystość osoby bliskie.

Ad. 3.8.

W Placówce funkcjonuje Rada Wychowanków w ramach której odbywają się spotkania wychowanków z psychologiem lub pedagogiem. Spotkania są cykliczne, odbywają się raz w miesiącu lub w miarę potrzeb. Omawiane są na nich bieżące sprawy wychowanków.

W Centrum został opracowany Regulamin Rady Wychowanków z którego wynika, że każdy wychowanek, jeśli wyraża na to zgodę, jest członkiem Rady Wychowanków. Pracą Rady Wychowanków kierują przedstawiciele każdej placówki działającej w ramach Centrum.

Ad. 3.9.

Wychowankowie mają odpowiednią odzież, stosowną do wieku, pór roku. Dla każdego dziecka prowadzona jest karta odzieżowa, w której odnotowuje się zakup odzieży, obuwia. W rozmowach dzieci podkreślały, że same decydują o zakupie odzieży lub proszą o pomoc wychowawcę. Z rozmów kierowanych wynika, że środki czystości i środki higieniczne są do stałej dyspozycji dzieci.

4. Kwalifikacje osób zatrudnionych w placówce.

W okresie objętym kontrolą w „Domu Dziecka Na Pasiece” zatrudnionych było 5 wychowawców, opiekun dziecięcy, kierownik placówki. Ponadto z wychowankami placówki pracowało również 3 pedagogów, 3 psychologów, pracownik socjalny oraz kierownik działu specjalistów.

Wszyscy wychowawcy posiadają kwalifikacje zgodne z art. 98 ust. 1 ustawy i legitymują się wykształceniem wyższym na kierunku pedagogika odpowiednio w zakresie: nauczania początkowego, pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej (w 3 przypadkach), pracy socjalna.

Opiekun dziecięcy posiada dyplom ukończenia szkoły przygotowującej do pracy w zawodzie opiekuna dziecięcego.

Pedagodzy posiadają tytuł zawodowy magistra na kierunku pedagogika, psychologowie natomiast posiadają prawo do wykonywania zawodu psychologa w rozumieniu ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1026), co jest zgodne z art. 98 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy.

Pracownik socjalny posiada wykształcenie wyższe uprawniające do wykonywania zawodu, tj. ukończył studia na kierunku pedagogika w zakresie pedagogiki opiekuńczej i pracy socjalnej.

Kierownik placówki posiada wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku pedagogika w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej, natomiast kierownik działu specjalistów legitymował się wykształceniem wyższym magisterskim na kierunku pedagogika w zakresie pracy socjalnej i opiekuńczo- wychowawczej.

Stosownie do art. 98 ust. 3 pkt 1-4 ustawy każdy z pracowników pracujących z dziećmi złożył pisemne oświadczenie z których wynika, że nie są i nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im zawieszona ani ograniczona, nie ciąży na nich obowiązek alimentacyjny, nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe. Pracownicy są zdolni do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej co zostało potwierdzone zaświadczeniami lekarskimi o braku przeciwwskazań do wykonywania tego rodzaju pracy.

Osoby zatrudniane w okresie objętym kontrolą zostały zweryfikowane w rejestrze sprawców na tle seksualnym zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 152 ze zm.).

VII. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

W trakcie kontroli stwierdzono uchybienie polegające na sporządzanie planu pomocy dziecku przed dokonaniem diagnozy psychofizycznej.

Za powstałe uchybienie odpowiedzialność ponoszą wychowawcy sporządzający plan pomocy dziecku.

VIII. Uwagi i wnioski

W wyniku kontroli stwierdzono, że Dom Dziecka Na Pasiece w Opolu:

- 1) funkcjonuje na podstawie zezwolenia Wojewody Opolskiego, posiada statut oraz regulamin organizacyjny, z którego wynika, że placówka jest prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego z 14 miejscami;
- 2) zapewnia dzieciom całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja ich potrzeby emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, społeczne, religijne i bytowe;
- 3) realizuje plany pomocy dziecku oraz prowadzi dokumentację w tym m.in. karty pobytu wychowanków;

- 4) sporządza diagnozy psychofizyczne dziecka niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki, uwzględniające zapisy określone w §14 ust. 3 rozporządzenia;
- 5) plany pomocy dziecku sporządza po dokonaniu diagnozy psychofizycznej dziecka co jest niezgodne z § 15 ust. 1 i 4 pkt 1) rozporządzenia;
- 6) prowadzi karty badań i obserwacji psychologicznych i pedagogicznych wychowanków oraz karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa i pedagoga;
- 7) zapewnia dzieciom pokoje mieszkalne nie większe niż 5-osobowe właściwie oświetlone i wyposażone, miejsce do prania i suszenia rzeczy osobistych, miejsce do nauki oraz wspólną przestrzeń mieszkalną, stanowiącą miejsce spotkań i wypoczynku;
- 8) zapewnia wyżywienie dostosowane do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych i stanu zdrowia, dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych i napojów oraz miejsce do przygotowywania posiłków, przechowywania i obróbki żywności;
- 9) zapewnia dostęp do opieki zdrowotnej, zaopatrzenie w produkty lecznicze, wyroby medyczne oraz dostęp do zajęć terapeutycznych;
- 10) wyposaża w odzież, obuwie, bieliznę, środki higieny oraz przedmioty osobistego użytku;
- 11) zapewnia dostęp do nauki, pomoc w nauce, w tym poprzez udział w zajęciach wyrównawczych i kompensacyjnych;
- 12) ponosi opłaty za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się szkoła, pokrywa koszty dojazdów do szkoły;
- 13) wyposaża wychowanków w kwotę pieniężną do własnego dysponowania;
- 14) umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi oraz podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- 15) zatrudnia kadrę merytoryczną, która spełnia kwalifikacje określone ustawą;
- 16) przestrzega wszystkie prawa dziecka;
- 17) dokonuje oceny sytuacji dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej w zakresie określonym w art. 136 ustawy i w terminie nieprzekraczającym 6 miesięcy, a w przypadku dziecka poniżej 3 lat nie rzadziej niż co trzy miesiące;
- 18) umożliwia udział w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka rodzicom biologicznym nie pozbawionym władzy rodzicielskiej oraz osobom wymienionym w art. 137 ust. 1 i ust. 2 ustawy;

19)informuje sąd o zasadności dalszego pobytu wychowanka w placówce.

IX. Zalecenia pokontrolne

Z uwagi na stwierdzone uchybienie, stosownie do art. 197d ust. 1 ustawy

zalecam:

sporządzanie planu pomocy dziecku niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej dziecka zgodnie z § 15 ust. Rozporządzenia.

Pouczenie

Stosownie do § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym: wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w myśl którego kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Umotywowane zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Wojewody Opolskiego.

Ponadto na podstawie art. 122 w związku z art. 186 pkt 3a ustawy, proszę o przesłanie informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych **w terminie 30 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu

Inspektor Wojewódzki

Daria Grabowska

Inspektor Wojewódzki

Joanna Antosz

Z up. Wojewody Opolskiego

Mieczysław Wojtaszek

Dyrektor

Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej